

Warszawa, 23.04.2024 r.

Pan Minister Bartłomiej Sienkiewicz
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
ul. Krakowskie Przedmieście 15
00-071 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W imieniu instytucji kultury, związków zrzeszających muzyków, szeroko rozumianego środowiska artystycznego oraz Związku Artystów Wykonawców STOART, zwracamy się z apelem wprowadzenia zmian w projekcie nowelizacji ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (UC6).

W naszym przekonaniu, projekt UC6, w wersji po uzgodnieniach międzyresortowych, nie gwarantuje wszystkim artystom równych praw i błędnie zakłada samoregulację rynku muzycznego. Proponowane nowe brzmienie art. 86¹ ust. 3 ustawy, dopuszczające zrzeczenie się pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania w procesie wypłacania wynagrodzenia, z tytułu udostępniania utrwalenia artystycznego wykonania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym, jest sprzeczne z interesem artystów wykonawców i faworyzuje duże korporacje. Efektem implementacji ustawy w tym kształcie jest sytuacja, w której jako artyści zostajemy w umowie z komercyjnym partnerem, zobligowani do rezygnacji z pośrednictwa OZZ i akceptacji jednostronnych, długoterminowo niekorzystnych dla nas – wykonawców - warunków współpracy. Skala, powszechność i dostępność cyfrowej dystrybucji twórczości stawiają nas w podległej i zdominowanej przez korporacje pozycji negocjacyjnej. Brak instytucjonalnej ochrony praw słabszych uczestników rynku (w tym przypadku artystów wykonawców) skutkuje podporządkowaniem ich podmiotom odznaczającym się większą władzą i przewagą ekonomiczną. To scenariusz, w którym nasze bezpieczeństwo i przyszłość są realnie zagrożone.

Rynek muzyczny w przeważającej większości oparty jest o dochody z odtworzeń utworów udostępnionych w internecie. Obecnie, dystrybucję cyfrową niemal w całości stanowi streaming. Tylko w pierwszym półroczu 2023 roku streaming wygenerował w Polsce ponad 239 mln zł przychodu, co stanowi 79,6% sprzedaży całkowitej muzyki. To właśnie streaming

był najpopularniejszą formą konsumpcji muzyki, stanowiąc w analizowanym okresie prawie 80% wszystkich nośników i formatów. Wartość całego rynku streamingowego w Polsce na koniec 2021 roku wyniosła 350 milionów euro, a liczba subskrypcji przekroczyła 6 milionów, obejmując około 29% mieszkańców naszego kraju. Teraźniejszość i przyszłość artystów wykonawców są nierozzerwalnie związane z obecnością w internecie, a tym samym zależą od dostawców usług streamingowych.

Indywidualne negocjowanie warunków współpracy, bezpośrednio z podmiotami komercyjnymi i bez udziału OZZ, odbije się na wielu grupach artystów wykonawców. Problem ten dotknie w szczególności młodych wykonawców, absolwentów szkół artystycznych, debutantów na rynku muzycznym, zawodowych muzyków grających w dużych zespołach i orkiestrach, artystów eksperymentalnych i tych reprezentujących niemasowe gatunki muzyczne, środowiska jazzowe, muzyków klasycznych czy wokalistów i wykonawców operowych. Mówimy o tysiącach osób, których nie można zobaczyć na okładkach czasopism czy w kampaniach reklamowych, ale bez których polska kultura nie istnieje.

Codziennie tworzymy muzykę. Nasza praca to nie tylko pasja, ale również misja, która powinna finalnie przekładać się na udział w komercjalizacji naszej pracy. Słabsza pozycja negocjacyjna artystów wykonawców jest niejednokrotnie wykorzystywana, umożliwiając podmiotom komercyjnym optymalizację kosztów i maksymalizację przyszłych zysków. Chcemy uzyskać poczucie bezpieczeństwa, że zawód, który wykonujemy, pozwoli nam godnie żyć i ze spokojem myśleć o przyszłości.

Organizacje zbiorowego zarządzania stanowią fundament ochrony naszych praw, będąc instytucjami utworzonymi przez artystów, zarządzanymi przez nich i dla nich. Opierając się na zasadach współpracy i wzajemnego wsparcia, reprezentują one unikalne połączenie zrozumienia dla specyfiki pracy artystycznej oraz profesjonalizmu. Zgodnie z wynikami ankiety, przeprowadzonej latem 2020 r. w ramach kampanii #PayPerformers, wysoki poziom zaufania artystów wykonawców do organizacji zbiorowego zarządzania w Polsce zadeklarowało aż 82% respondentów. Dlatego też wsparcie samorządnych organizacji zbiorowego zarządzania, dysponujących odpowiednim zapleczem finansowym, księgowym, technologicznym i prawnym oraz przemyślane działania legislacyjne są jedyną gwarancją respektowania naszych interesów, szczególnie w kontekście działalności na polu cyfrowym.

Jako kraj, stoimy w obliczu szansy na zagwarantowanie sprawiedliwej przyszłości dla kolejnych pokoleń artystów oraz zapewnienia proporcjonalnego wynagrodzenia za ich wkład w tworzenie kultury. W czasach cyfrowej konsumpcji muzyki, odpowiedzialne i przemyślane procedury legislacyjne stają się historycznymi zmianami dla rynku muzycznego.

Milowym krokiem dla całego środowiska artystycznego, była decyzja o włączeniu przez Ministerstwo do projektu ustawy - art. 86¹ ust. 1, dotyczącego przyznania artystom stosownego wynagrodzenia, z tytułu publicznego udostępniania utrwalenia artystycznego wykonania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym. Gwarancja jego wypłat za pośrednictwem OZZ, płynąca z art. 86¹ ust. 2 ustawy, da nam pewność kompetentnej reprezentacji naszych interesów na polu negocjacji legislacyjnych i finansowych. Aby jednak nie zaprzepaścić dorobku art. 86¹ ust. 1 i 2 obowiązek z ust. 2 powinien mieć charakter wiążący.

W imieniu całego środowiska muzycznego, apelujemy do Pana o wprowadzenie stosowanych zmian w projekcie ustawy UC6, które zapewnią skuteczną ochronę praw artystów wykonawców, w tym prawo do sprawiedliwego i proporcjonalnego wynagrodzenia za cyfrowe udostępnianie dzieł.

Jesteśmy przekonani, że tylko wspólnym działaniem możemy zadbać o przyszłość polskiej kultury.

Z wyrazami szacunku

Zarząd Główny Związek Zawodowy Polskich Artystów Muzyków Orkiestrowych
Ogólnopolski Związek Zawodowy Artystów Tancerzy Główny Związku Tancerzy
ZOZ ZZ PAMO Teatr Wielki Opera Narodowa
ZOZ ZZ PAMO przy Filharmonii Narodowej w Warszawie
ZOZ ZZ PAMO Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia
ZZ PAMO Sinfonia Varsovia
ZOZ ZZ PAMO Polskie Radio
ZZ PAMO Grupy Dętej Orkiestry Sinfonia Varsovia
ZOZ ZZ PAMO przy Operze Wrocławskiej
ZOZ ZZ PAMO przy Narodowym Forum Muzyki we Wrocławiu
ZOZ ZZ PAMO w Polskiej Filharmonii Bałtyckiej
ZOZ ZZ PAMO przy Filharmonii Szczecińskiej
ZOZ ZZ PAMO Śląskiej Orkiestry Kameralnej

Polskie Stowarzyszenie Jazzowe oddział Wrocław
Towarzystwo Śląskich Kameralistów
OZ NSZZ „Solidarność” Filharmonia Lubelska
ZZ PAMO Chóru Filharmonii Śląskiej
ZOZ ZZ PAMO przy Filharmonii Opolskiej
ZOZ ZZ PAMO przy Operze Lubelskiej
ZOZ ZZ PAMO przy Filharmonii Sudeckiej w Wałbrzychu
ZOZ ZZ PAMO w Filharmonii Koszalińskiej
Chór Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
Związek Artystów Wykonawców STOART
Lubuskie Stowarzyszenie Jazzowe
Związek Inicjatywa Pracownicza Sinfonia Varsovia